

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Географічний факультет

Кафедра географії України та регіоналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан географічного факультету

 Мирослав ЗАЯЧУК

“ 29 ” серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТРАНСКОРДОННИХ РЕГІОНАЛЬНИХ
СИСТЕМ

обов'язкова

Освітньо-професійна Регіональний розвиток і просторове планування
програма

Спеціальність 106 Географія

Галузь знань 10 Природничі науки

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Факультет географічний

Мова навчання українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Просторове планування транскордонних регіональних систем» **складена відповідно до** освітньо-професійної програми «Регіональний розвиток і просторове планування», спеціальність 106 Географія.

Розробник:

Костащук Володимир Іванович – доцент кафедри географії України та регіоналістики, кандидат географічних наук, доцент.

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Костащук Володимир Іванович – доцент кафедри географії України та регіоналістики, кандидат географічних наук, доцент.

Погоджено з гарантом ОП _____ Іван КОСТАЩУК
(підпис)

Затверджено на засіданні кафедри географії України та регіоналістики
Протокол № 12/1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Іван КОСТАЩУК
(підпис)

Схвалено навчально-методичною радою географічного факультету
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Голова навчально-методичної ради _____ Наталя АНДРУСЯК
(підпис)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сформувати у студентів спеціальності «Географія і регіональні студії» систематизовані знання щодо передумов та перспектив розвитку транскордонного співробітництва регіонів України.

3. Завдання курсу:

- ✓ розкрити студентам зміст курсу “Просторове планування транскордонних регіональних систем” як окремої дисципліни;
- ✓ проаналізувати суспільно-географічну сутність транскордонного співробітництва та його роль у вирішенні суспільно-географічних проблем;
- ✓ оволодіти навиками оцінки передумов розвитку та сучасного стану транскордонного співробітництва регіонів України;
- ✓ навчити студентів визначати проблемні аспекти розвитку транскордонного співробітництва та шляхи їх вирішення;
- ✓ набути практичних навичок організації транскордонного співробітництва в регіонах України;

4. Пререквізити: Вступ до регіоналістики, Вступ до територіального планування, Основи менеджменту.

5. Результати навчання:

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **загальні компетентності**, як:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **фахові компетентності**, як:

ФК 1. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів, в тому числі міжнародних, що будуть висвітлювати особливості впливу глобалізації на регіони та просторові моделі їх економіки.

ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи та суспільства, а також причинно-наслідкових зв'язків розвитку та взаємодії природи і суспільства й уміння їх використовувати у професійній, соціальній та педагогічній діяльності;

ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки та проводити просторовий аналіз поселенських систем на основі кількісних і якісних даних, здійснювати регіональну діагностику на основі територіального планування; ідентифікувати, вимірювати та оцінювати фактори

у просторово-часовому континуумі для моделювання траєкторій розвитку міст, регіонів і країн, визначати їх інноваційноінвестиційний потенціал;

ФК 7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації. Уміння давати комплексну географічну оцінку території за результатами аналізу карт, здатність відображати географічні об'єкти і процеси за допомогою картографічних творів; використовувати професійно-профільовані знання і практичні навички для розробки та впровадження механізмів територіального менеджменту, районного планування, складання планів та програм соціально-економічного розвитку регіонів.

ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

ФК 12. Здатність здійснювати педагогічну діяльність та викладати дисципліни професійної підготовки у загальноосвітніх навчальних закладах.

Програмні результати навчання:

Р01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.

Р02. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.

Р03. Пояснювати особливості організації географічного простору та знати базові уявлення про територіальну організацію суспільства, концепції територіальних структур.

Р04. Аналізувати географічний потенціал території

Р010. Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні, а також особливості процесів глобалізації економічного, соціального, політичного, культурного і духовного розвитку людства, головні закономірності розвитку глобальних проблем та глобалістики.

Р012. Розуміти форми, методи і прийоми навчальної діяльності у загальноосвітніх навчальних закладах.

Р014. Вміти збирати, систематизувати, опрацьовувати та аналізувати наукову і технічну інформацію для вирішення географічних завдань.

Р018. Вміти професійно застосовувати географічно-наукові знання і практичні уміння й навички дисциплін фізико- та суспільно-географічно циклу у педагогічній діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати: сутність понять транскордонне співробітництво та його роль в соціально-економічному розвитку територій; основні форми та види транскордонного співробітництва, нормативно-правове забезпечення транскордонного співробітництва та повноваження органів державної влади в організації транскордонної співпраці, вплив географічного середовища на розвиток транскордонного співробітництва.

вміти: практично використовувати природно географічні та суспільно географічні особливості території в контексті організації транскордонної співпраці.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни: Просторове планування транскордонних регіональних систем												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	Змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	IV	8	5	90	2	15	30	-	-	45	10	іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми навчальних елементів	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1											
	СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНА СУТНІСТЬ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА ФОРМУВАННЯ											
НЕ 1.1. Тема 1. Вступ до курсу «Просторове планування транскордонних регіональних систем»	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
НЕ 1.2 Тема 2. Суспільно-географічна сутність транскордонного співробітництва та регіональних транскордонних систем.	10	2	4	-	-	4	10	-	1	-	-	9
НЕ 1.3 Тема 3. Основні функції та завдання формування регіональних транскордонних систем України.	10	2	4	-	-	4	10	1	-	-	-	9
НЕ 1.4. Тема 4. Міжнародне співробітництво у формування та розвитку	15	2	4		5	6	15	-	1	-	5	9

транскордонних регіональних систем												
Разом за ЗМ1	45	8	14		5	18	45	2	2		5	36
Теми лекційних занять	ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ											
НЕ 2.1 Тема 5. Просторове планування та розвиток <i>Єврорегіону Буг</i>	10	2	4	-	-	4	10	-	1	-	-	9
НЕ 2.2 Тема 6. Просторове планування та розвиток <i>Єврорегіону Нижній Дунай</i>	10	2	4	-	-	4	10	1	-	-	-	9
НЕ 2.3 Тема 7. Просторове планування та розвиток <i>Єврорегіону Карпати.</i>	10	2	4	-	-	4	10	1	-	-	-	9
НЕ 2.4 Тема 8. Просторове планування та розвиток Єврорегіону Верхній Прут.	15	1	4	-	5	5	15	-	1	-	5	9
Разом за ЗМ 2	45	7	16	-	5	17	45	2	2	-	5	36
Усього годин	90	15	30	-	10	35	90	4	4	-	10	72

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНА СУТНІСТЬ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА ФОРМУВАННЯ	
1	Тема 1. Вступ до курсу «Просторове планування транскордонних регіональних системи»
1.1.	Сутність понять «просторовий розвиток» і «просторове планування»
1.2.	Історія розвитку просторового планування у світі та Україні.
1.3.	Концепція простору як соціального продукту. «Виробництво простору» Анрі Лефевра.
2.	Тема 2: Суспільно-географічна сутність транскордонного співробітництва та регіональних транскордонних систем.
2.1.	Поняття транскордонного співробітництва
2.2.	Сфери та напрямки транскордонного співробітництва.
2.3.	Поняття транскордонного простору та його роль в розвитку транскордонного співробітництва.

3.	Тема 3. Основні функції та завдання формування регіональних транскордонних систем України..
3.1.	Європейські принципи формування транскордонних систем
3.2.	Поняття функцій регіональних транскордонних систем..
3.3.	Основні завдання формування регіональних транскордонних систем України.
4.	Тема 4. Міжнародне співробітництво у формуванні та розвитку транскордонних регіональних систем.
4.1.	Поняття міжнародного співробітництва.
4.2.	Нормативно-правове регулювання транскордонного співробітництва в Європейському Союзі.
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	
5.	Тема 5. Просторове планування та розвиток Єврорегіону Буг.
7.1.	Географічне положення Єврорегіону Буг та його склад. Природні умови та ресурси Єврорегіону Буг та їх роль в плануванні його розвитку.
7.2.	Соціально-економічні передумови формування Єврорегіону Буг та їх планування.
7.3.	Нормативно-правове забезпечення розвитку регіону. Основні напрямки співпраці.
7.4.	Актуальні проблеми розвитку Єврорегіону Буг та перспективи їх вирішення.
6.	Тема 6. Просторове планування та розвиток Єврорегіону Нижній Дунай.
6.1.	Історія формування та географічне положення.
6.2.	Організаційна структуру Єврорегіону “Нижній Дунай”
6.3.	Особливості соціально-економічного розвитку Єврорегіону “Нижній Дунай”
7.	Тема 7. Просторове планування та розвиток Єврорегіону Карпати.
7.1.	Географічне положення та структура Єврорегіону “Карпати”.
7.2.	Суспільно-географічні аспекти розвитку Єврорегіону “Карпати”.
7.3.	Актуальні проекти соціально-економічного розвитку Єврорегіону “Карпати”.
7.4.	Проблеми розвитку "Карпатського Єврорегіону"
8.	Тема 8. Просторове планування та розвиток Єврорегіону Верхній Прут.
8.1.	Географічне положення і структура Єврорегіону “Верхній Прут”.
8.2.	Основні напрямки діяльності Єврорегіону “Верхній Прут.
8.3.	Перспективи співпраці України з ЄС та НАТО.

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми (завдання)
1	Тема: Географічне положення транскордонних регіонів України та країн сусідів та його впли на планування ТКС.
1.1.	Дослідити особливості географічного положення транскордонних регіонів (ТКР) України та країн сусідів відносно географічного центру України, столиці України та основних економічних центрів;
1.2.	Визначити вплив географічного положення транскордонного положення на планування ТКС
2	Тема: Природні умови та ресурси регіонів як чинник планування транскордонного співробітництва.
2.1.	Провести оцінку геолого-тектонічних умов трагскордонних регіонів та їх

	забезпеченість мінерально-сировинними ресурсами (МСР) та обґрунтувати перспективні зони формування відповідних ТКС.
2.2.	Проаналізувати особливості забезпечення транскордонних регіонів земельними ресурсами та визначити перспективи їх використання для розвитку ТКС.
2.3.	Дослідити особливості забезпеченості транскордонних регіонів водними ресурсами та можливості їх спільного використання
2.4.	Вивчити особливості забезпечення транскордонних регіонів лісовими ресурсами та обґрунтувати заходи щодо їх раціонального використання.
3	Тема: Населення та демографічні процеси в регіонах як чинник транскордонного співробітництва.
3.1.	Дослідити динаміку чисельності населення в транскордонних регіонах та визначити її вплив на транскордонне співробітництво.
3.2.	Проаналізувати структуру зайнятості в транскордонних регіонах та визначити актуальні проблеми використання трудових ресурсів.
3.3.	Вивчити національну структуру населення транскордонних регіонів та обґрунтувати перспективи етно-культурної співпраці..
4	Тема: Сучасний стан транскордонного співробітництва в регіонах України.
4.1.	Проаналізувати передумови розвитку транскордонного співробітництва України з країнами сусідами.
4.2.	Дослідити основні соціально-економічні показники розвитку транскордонного співробітництва регіонів України із країнами-партнерами.
5	Тема: SWOT та PEST- аналіз просторового розвитку ТКС.
5.1.	Провести SWOT та PEST- аналіз природно-географічних умов Євросоюзу.
5.2.	SWOT та PEST- аналіз суспільно-географічних чинників формування територіальних транскордонних систем.
6.	Тема: Просторове планування розвитку промисловості в ТКРУ .
6.1.	Дослідити сучасний стан територіальної організації промисловості в межах ТКРУ.
6.2.	Обґрунтувати перспективні напрямки територіальної організації промисловості в ТКРУ.
7	Тема: Просторове планування розвитку сільського господарства в ТКРУ .
7.1.	Дослідити сучасний стан територіальної організації сільського господарства в межах ТКРУ.
7.2.	Обґрунтувати перспективні напрямки територіальної організації сільського господарства в ТКРУ.
8	Тема: Просторове планування розвитку рекреації та туризму в ТКРУ
8.1.	Дослідити сучасний стан територіальної організації туризму і рекреації в межах ТКРУ..
8.2.	Обґрунтувати перспективні напрямки територіальної організації туризму і рекреації в ТКРУ..

Самостійна робота студента

Тема	Назва теми (форма контролю)	Кількість годин
Тема 1. Вступ до курсу «Просторове планування»	Основні поняття та категорії курсу «Транскордонне співробітництво регіонів України». <i>Форма контролю – конспект, тестування</i>	6

транскордонних регіональних система		
Тема 2: Суспільно-географічна сутність транскордонного співробітництва та регіональних транскордонних систем.	Роль транскордонного співробітництва в розвитку суспільства. <i>Форма контролю – конспект, тестування</i>	4
Тема 3. Основні функції та завдання формування регіональних транскордонних систем України..	Основні завдання та напрямки транскордонного співробітництва регіонів України. <i>Форма контролю – конспект, тестування</i>	4
Тема 4. Міжнародне співробітництво у формуванні та розвитку транскордонних регіональних систем	Конституція України – основа транскордонного співробітництва. <i>Форма контролю – конспект, тестування</i>	6
Тема 5. Просторове планування та розвиток Єврорегіону Буг.	Система органів державної влади в Україні та її вплив на транскордонне співробітництво. <i>Форма контролю – конспект, тестування</i>	4
Тема 6. Просторове планування та розвиток Єврорегіону Нижній Дунай.	Взаємодія приватних суб'єктів економічної діяльності з органами влади як умова розвитку транскордонних зв'язків регіонів України. <i>Форма контролю – конспект, тестування</i>	4
Тема 7. Просторове планування та розвиток Єврорегіону Карпати.	Мінерально-сировинні ресурси та їх роль в розвитку транскордонного співробітництва регіонів України. <i>Форма контролю – конспект, тестування</i>	4
Тема 8. Просторове планування та розвиток Єврорегіону Верхній Прут.	Вплив транскордонного співробітництва на економічний розвиток регіонів. <i>Форма контролю – конспект, тестування</i>	5

Індивідуальні завдання, передбачені робочим навчальним планом.

№	Назва теми/ кількість балів/форма контролю	Кількість годин
1	Суспільно-географічна сутність транскордонного співробітництва. / 10 балів / усна доповідь	10
2	Роль транскордонного співробітництва в суспільному розвитку України. / 10 балів / усна доповідь	10
3	Основні напрямки транскордонного співробітництва регіонів з країнами світу. / 10 балів / усна доповідь	10
4	Особливості транскордонного співробітництва в економічній сфері. / 10 балів / усна доповідь	10
5	Основні завдання транскордонного співробітництва у вирішенні соціально-економічних проблем. / 10 балів / усна доповідь	10

6	Актуальні проблеми транскордонного співробітництва в Україні. / 10 балів / усна доповідь	10
7	Нормативно-правове забезпечення транскордонного співробітництва між Україною та країнами світу (за вибором студента) / 10 балів / усна доповідь	10
8	Основні завдання нормативно-правового регулювання транскордонного співробітництва. / 10 балів / усна доповідь	10
9	Конституція України - основа транскордонного співробітництва. / 10 балів / усна доповідь	10
10	Особливості організації органів влади в Україні та їх вплив на транскордонне співробітництво. / 10 балів / усна доповідь	10
11	Діяльність Верховної Ради України в сфері транскордонного співробітництва. / 10 балів / усна доповідь	10
12	Діяльність Президента України в сфері транскордонного співробітництва. / 10 балів / усна доповідь	10
13	Діяльність Кабінету міністрів України в сфері транскордонного співробітництва. / 10 балів / усна доповідь	10
14	Повноваження обласних органів влади в транскордонного співробітництва. / 10 балів / усна доповідь	10
15	Повноваження районних органів влади в сфері транскордонного співробітництва. / 10 балів / усна доповідь	10
16	Повноваження територіальних громад в сфері транскордонного співробітництва. / 10 балів / усна доповідь	10
17	Необхідність взаємодії суб'єктів економічної діяльності та органів державної влади в сфері транскордонного співробітництва. / 10 балів / усна доповідь	10
18	Природні умови та ресурси регіону України (за вибором студента) як чинник розвитку транскордонного співробітництва. / 10 балів / усна доповідь	10
19	Соціально-демографічні процеси в регіоні (за вибором студента) та їх вплив на транскордонне співробітництво. / 10 балів / усна доповідь	10
20	Економічний потенціал регіону (за вибором студента) як чинник транскордонного співробітництва. / 10 балів / усна доповідь	10

Студент, за час вивчення курсу, **може** виконати **одне** ІНДЗ. Даний вид навчально-наукової роботи оформляється у вигляді реферативної доповіді яка має розкривати тему дослідження та бути оформлена відповідно до вимог.

Методи та освітні технології навчання.

При викладанні використовуються наступні освітні технології: Технологія ситуаційного навчання; Технології навчання у співробітництві; Інформаційні технології.

Під час вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання: словесні методи - розповідь-пояснення, бесіда, лекція; наочні методи - ілюстрація, демонстрація; практичні методи: практичні роботи, твори, реферати здобувачів освіти; проблемної ситуації; репродуктивні методи; творчі, проблемно-пошукові методи.

Система контролю та оцінювання

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни

Види та форми контролю. Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь студента. Формою підсумкового контролю є залік.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Засоби оцінювання. Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є: контрольні модульні роботи з використанням стандартизованих тестів та вправ на логічне мислення; проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.); розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів при виконанні практичних робіт з дисципліни ”

<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
4	Ставиться у випадку, коли студент вільно володіє методикою виконання практичної роботи. Ґрунтовно складає визначення та сутність основних понять, термінів. Наводить приклади та може обґрунтувати сутність отриманих результатів та їх вплив на стратегічне планування розвитку регіону. Доповнює та уточнює відповіді інших студентів
3	Студент самостійно трансформує визначення основних понять, термінів, які використовуються при виконанні практичної роботи. Володіє в загальних рисах методикою виконання практичної роботи, однак допускає окремі помилки і неточності. За допомогою викладача або ж інших студентів може обґрунтувати сутність отриманих результатів та їх вплив на розвиток стратегічного планування.
2	Практична робота виконана але студент недостатньо володіє термінологією та методологією виконання практичної роботи. При розкритті спеціальних питань, термінів не може конкретизувати відповідь наведенням прикладів. Не може самостійно розкрити сутність отриманих результатів та їх вплив на стратегічне планування.
1	Студент виконав практичну роботу але не володіє матеріалом, не розуміє теоретичних і практичних питань, допускає грубі помилки, не орієнтується в сутності отриманих результатів.

Індивідуальна траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивченні навчальної дисципліни – участь у неформальній/інформальній освіті

Якщо здобувач освіти отримав знання окрім формальної освіти у неформальній/інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно положення «Про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» та рішення кафедри (на основі аргументування викладача, що тематика семінарів, вебінарів, воркшопів, тренінгів, у яких взяв участь студент підтверджується сертифікатом, програмою, а також відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю тощо).

Критерії оцінювання результатів навчання (з навчальної дисципліни) на підсумковому контролі

. Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку чи екзамену).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30; 2 модуль – 30 балів.

Студент, який набрав протягом нормативного терміну вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати іспит і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати іспит з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо студент набрав менше 30 балів, він не допускається до складання іспиту.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається екзамен, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (екзамену чи заліку) – до 40 балів. Якщо студент за власною ініціативою чи бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи – ІНДЗ (фіксовані виступи, реферати, статті, участь в олімпіадах, наукових конференціях тощо), може отримати додатково 20 балів, які також підсумовуються до підсумкової оцінки.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів при складанні іспиту з дисципліни ”

<i>I-II питання (по 15 балів)</i>	<i>III питання 10 балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
13-15	9-10	Ставиться у випадку, коли студент вільно володіє програмним матеріалом курсу в повному обсязі. Грунтовно складає визначення та сутність основних понять, термінів. Залучає до відповіді власний досвід, що набутий у процесі науково-дослідницької діяльності. Знає наукові здобутки вчених України та світу. Самостійно розкриває основні терміни та поняття, їх зміст, функції при дослідженні окремих аспектів стратегічного просторового планування. Володіє основними методами та вміє їх використовувати з метою вивчення актуальних проблем стратегічного планування.
10-12	7-8	Студент самостійно трансформує визначення основних понять, термінів, які використовуються при вивченні дисципліни, розкриває їх суть, значення, але в межах навчальних посібників. Студент допускає окремі помилки і неточності, які не впливають на загальний характер відповіді. Програмний матеріал знає добре, відповідь є послідовною.
7-9	5-6	Знання студента завчені з підручника чи навчального посібника, висвітлює їх за допомогою конспекту чи викладача. Недостатньо володіє термінологією. Студент відповідає на поставлене запитання не повністю, при розкритті спеціальних питань, термінів не може конкретизувати відповідь наведенням прикладів. Допускає значні помилки. Володіє мінімальними знаннями.
4-6	3-4	Студент не володіє матеріалом, не розуміє теоретичних і практичних питань, допускає грубі помилки, не орієнтується в предметі. Може перерахувати основні терміни і поняття курсу.

1-3	1-2	Студент не орієнтується в предметі, допускає грубі помилки та не може в повній мірі розкрити сутність основних термінів та понять.
-----	-----	--

Критеріями підсумкового оцінювання з дисципліни

Оцінювання в системі <i>ECTS</i>	Оцінка за національною шкалою	Рейтингова оцінка з дисципліни	Критерії оцінювання
А	«Відмінно»	90-100	Ставиться у випадку, коли студент вільно володіє програмним матеріалом курсу в повному обсязі. Ґрунтовно складає визначення та сутність основних понять, термінів з курсу. Залучає до відповіді власний досвід, що набутий у процесі науково-дослідницької діяльності. Знає наукові здобутки вчених України та світу. Виконав і успішно здав всі практичні роботи.
В	«Добре»	80-89	Студент самостійно трансформує визначення основних понять, термінів, які використовуються при вивченні дисципліни, розкриває їх суть, значення, але в межах навчальних посібників. Володіє методикою та розкриває основні принципи стратегічного планування. Оцінка „добре” відрізняється від оцінки “відмінно” тим, що студент допускає окремі помилки і неточності, які не впливають на загальний характер відповіді. Програмний матеріал знає добре, відповідь є послідовною. Студентом здані всі практичні роботи.
С	«Добре»	70-89	Відрізняється від „В” тим, що студент допускає більше неточностей у відповіді, потребує додаткових питань для уточнення тих чи інших питань. Здано не менше 75 % від всіх практичних робіт.
Д	«Задовільно»	60-69	Знання студента завчені з підручника чи навчального посібника, висвітлює їх за допомогою конспекту чи викладача. Недостатньо володіє термінологією та методами планування. Студент відповідає на поставлене запитання не повністю, при розкритті спеціальних питань, термінів не може конкретизувати відповідь наведенням прикладів. Допускає значні помилки. Володіє мінімальними знаннями. Виконав більшу частину практичних робіт.
Е	«Задовільно»	50-59	Відрізняється від оцінки „ D” тим що студент допускає більш суттєві помилки під час відповіді. На більшу частину питань відповідає завченими з підручника фразами, потребує уточнених питань. Виконав не менше ½ практичних робіт
FX	„Незадовільно”	35-49	Студент не володіє матеріалом, не розуміє теоретичних і практичних питань, допускає грубі помилки, не орієнтується в предметі,

			виконав менше 50% практичних робіт, потребує подальшої роботи над засвоєнням основних положень предмету.
F		1-34	Студент не орієнтується в предметі, не виконав жодної практичної роботи, потребує подальшої роботи над засвоєнням основних положень предмету.

Розподіл балів, які отримують студенти за кожен елемент

Поточне оцінювання (аудиторна (лекційний матеріал і практичні роботи) та самостійна робота)								Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				40	100
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4		
7	7	8	8	7	7	8	8		

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується така таблиця:

Рейтингова оцінка з дисципліни	Оцінювання в системі ECTS	Оцінка за національною шкалою	Залік за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)	Зараховано
80-89	B	4 (добре)	
70-79	C	4 (добре)	
60-69	D	3 (задовільно)	
50-59	E	3 (задовільно)	
35-49	FX	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	Не зараховано
1-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	

Для здійснення контролю знань студентів викладач заповнює журнал, де вказуються оцінки за кожний навчальний елемент. Журнал зберігається у викладача. За модулями заповнюються відомості рубіжного контролю, які подаються і зберігаються на кафедрі.

Перелік питань для самоконтролю й контролю навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни.

1. Сутність понять «просторовий розвиток» і «просторове планування».
2. Історія розвитку просторового планування у світі та Україні.
3. Концепція простору як соціального продукту. «Виробництво простору» Анрі Лефевра.
4. Поняття транскордонного співробітництва.
5. Сфери та напрямки транскордонного співробітництва.
6. Поняття транскордонного простору та його роль в розвитку транскордонного співробітництва.
7. Рівні транс-кордонного співробітництва.
8. Політико-правова сфера ТКС.
9. Соціально-економічна сфера ТКС.
10. Природоохоронна сфера ТКС.

11. Інформаційна сфера ТКС.
12. Структура транскордонного простору та взаємодія між його елементами.
13. Європейські принципи формування транскордонних систем.
14. Поняття функцій регіональних транскордонних систем.
15. Основні завдання формування регіональних транскордонних систем України.
16. Організаційно-правові принципи просторового планування ТКС.
17. Організаційно-економічні принципи просторового планування ТКС.
18. Охарактеризувати принцип субсидарності в плануванні ТКС.
19. Розкрити Принцип децентралізації в плануванні ТКС.
20. Проаналізувати принцип партнерства в плануванні ТКС.
21. Охарактеризувати принцип програмування в плануванні розвитку ТКС.
22. Охарактеризуйте інтеграційну функцію планування ТКС.
23. Проаналізуйте геополітичну функцію планування та розвитку ТКС.
24. Розкрийте суспільно-географічну сутність функції субсидарності в формуванні ТКС.
25. Охарактеризуйте чинники формування ТКС.
26. Розкрийте загальні чинники планування розвитку ТКС в Україні.
27. Охарактеризуйте керівні чинники планування ТКС.
28. Розкрийте завдання формування регіональних ТКС України.
29. Поняття міжнародного співробітництва в сфері формування ТКС.
30. Мета міжнародного співробітництва в сфері планування ТКС.
31. Види міжнародного співробітництва при плануванні розвитку ТКС в Україні.
32. Фінансова співпраця при плануванні розвитку ТКС в Україні.
33. Технічна співпраця при плануванні розвитку ТКС в Україні.
34. Культурна співпраця при плануванні розвитку ТКС в Україні.
35. Національне законодавство в сфері планування ТКС України.
36. Розкрийте особливість Закону України «Про транскордонне співробітництво»
37. Охарактеризуйте інструменти партнерства і програми ЄС в сфері ТКС (FARE, TACIS, INTERREG).
40. Розкрийте стратегію інтеграції України до Європейського Союзу.
41. Проаналізуйте угоду: «Про асоціацію між Україною та ЄС».
42. Географічне положення Єврорегіону Буг та його склад.
43. Природні умови та ресурси Єврорегіону Буг та їх роль в плануванні його розвитку.
44. Соціально-економічні передумови формування Єврорегіону Буг та їх планування.
45. Нормативно-правове забезпечення розвитку Єврорегіону Буг.
46. Основні напрямки співпраці в Єврорегіоні Буг..
47. Актуальні проблеми розвитку Єврорегіону Буг та перспективи їх вирішення.
48. Аналіз сучасного стану співпраці в межах ТКС «Буг».
49. SWOT та PEST- аналіз просторового розвитку ТКС «Буг».
50. Цілі просторового планування ТКС «Буг».
51. Географічне положення Єврорегіону Нижній Дунай та його склад.
52. Природні умови та ресурси Єврорегіону Нижній Дунай та їх роль в плануванні його розвитку.
53. Соціально-економічні передумови формування Єврорегіону Нижній Дунай та їх планування.
54. Нормативно-правове забезпечення розвитку Єврорегіону Нижній Дунай.
55. Основні напрямки співпраці в Єврорегіоні Нижній Дунай..
56. Актуальні проблеми розвитку Єврорегіону Нижній Дунай та перспективи їх вирішення.
57. Аналіз сучасного стану співпраці в межах ТКС «Нижній Дунай».
58. SWOT та PEST- аналіз просторового розвитку ТКС «Нижній Дунай».
59. Цілі просторового планування ТКС «Нижній Дунай».
60. Географічне положення Єврорегіону Карпати та його склад.

61. Природні умови та ресурси Європейського регіону Карпати та їх роль в плануванні його розвитку.
62. Соціально-економічні передумови формування Європейського регіону Карпати та їх планування.
63. Нормативно-правове забезпечення розвитку Європейського регіону Карпати.
64. Основні напрямки співпраці в Європейському регіоні Карпати..
65. Актуальні проблеми розвитку Європейського регіону Карпати та перспективи їх вирішення.
66. Аналіз сучасного стану співпраці в межах ТКС «Карпати».
67. SWOT та PEST- аналіз просторового розвитку ТКС «Карпати».
68. Цілі просторового планування ТКС «Карпати».
69. Географічне положення Європейського регіону Верхній Прут та його склад.
70. Природні умови та ресурси Європейського регіону Верхній Прут та їх роль в плануванні його розвитку.
70. Соціально-економічні передумови формування Європейського регіону Верхній Прут та їх планування.
71. Нормативно-правове забезпечення розвитку Європейського регіону Верхній Прут.
72. Основні напрямки співпраці в Європейському регіоні Верхній Прут..
73. Актуальні проблеми розвитку Європейського регіону Верхній Прут та перспективи їх вирішення.
74. Аналіз сучасного стану співпраці в межах ТКС «Верхній Прут».
76. SWOT та PEST- аналіз просторового розвитку ТКС «Верхній Прут».
76. Цілі просторового планування ТКС «Верхній Прут».

Зарахування результатів неформальної освіти

Зарахування результатів неформальної освіти регламентовано наступними документами: «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти у системі формальної освіти) (зі змінами)» <https://www.chnu.edu.ua/media/3aykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiuformalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>

«Порядком визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» <https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykhshliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>

Додатково можливо отримати 6 балів.

Рекомендована література

Фахова (основна)

1. Багрова І.В., Гетьман О.О., Власюк В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Навч.пос. / За ред.. І.В. Багрової.- Київ: «Центр навчальної літератури», 2004.- 384с.
2. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економічна і соціальна географія світу: Посібник.- К.: Видавничий центр «Академія», 2003.- 688 с.
3. Василенко С.Д. Україна : Геополітичні виміри в загально-європейському процесі.-Одеса: ЧПРСЄІ НАНУ,2003-238 с.
4. Вільні економічні зони : світовий досвід і українська практика : Навчальний посібник / за ред.. І.Ю. Сіваченка. – Київ: Центр Навчальної літератури, 2004.- 488 с.
5. Дністрянський М.С. Політична географія України: навчальний посібник / М.С. Дністрянський.- Львів: ЛНУ ім..Івана Франка, 2014.- 384 с.

6. Дністрянський М.С. Геополітика: Навчальний посібник / М.С. Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 436с.
7. Заячук М.Д., Чубрей О.С. Економічна та соціальна географія світу: Навч. Посібник / М.Д. Заячук, О.С. Чубрей. – Чернівці: ЧНУ, 2009.- 200с.
8. Мальський М.З., Мацях М.М. Теорія міжнародних відносин – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2002. – 392 с.
9. Маркус Яхтенфукс, Беата Колер-Кох Європейська інтеграція. Актуальні світові дискусії. - Київ.: Видавничий дім « Києво-Могилянська академія», 2007. – 396 с.

Допоміжна

1. Гантінгтон С. Протистояння цивілізації та зміна світового порядку / С.
2. Глобальні проблеми світу. Атлас. – К.: ДНВ «Картографія», 2009. – 144 с.
3. Глобальні зміни світу - 2025 : доповідь Національної розвідувальної ради США; [пер. з англ.] – Львів : Літопис, 2010. – 188с.
4. Капітоненко М. Г. Міжнародні конфлікти : навч. пос. / М. Г. Капітоненко. – К. : Либідь, 2009. – 352 с.
5. *Костащук В.І.* Сучасний стан міжнародного туризму між Україною та Італією (на прикладі Чернівецької області) / В.І. Костащук // Географія та туризм. – Київ. – Вип.16. -2011. – С.63-71.
6. *Костащук В.І.* Географічні аспекти розвитку іноземного туризму в Чернівецькій області / В.І. Костащук // Часопис соціально-економічної географії. – Харків. - Вип.13(2). – 2012. – С.132-135
7. *Костащук В.І.* Географічні аспекти розвитку закордонних туристичних потоків Чернівецької області / Костащук В.І. // Науковий вісник Чернівецького університету : збірник наукових праць. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т., – Вип. 672-673: Географія. – 2013.- С. 117-121
8. *Костащук В.І.* Розвиток міжнародного туризму в Чернівецькій області на початку ХХІ століття / К.Й. Кілінська, В.І. Костащук // Науковий вісник Чернівецького національного університету : збірник наукових праць. Чернівці : Чернівецький нац. Ун-т, 2014.- Вип. 724-725 : Географія. – С.153-156.
9. Книш М.М. Політико-географічна глобалістика : навч. посібник / М. М. Книш, Л. І. Котик. - Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. - 484 с .
10. Ліпкан В. А. Основи терорології (синергетична теорія тероризму) / В. А. Ліпкан. – К. : КНТ, 2006. – 84 с.
11. Лісовський С. А. Основи сталого (збалансованого) економічного, соціального, екологічного розвитку : Монографія./ Інститут географії НАН України / Л.Г. Руденко (наук ред..) – Житомир : Полісся, 2007. – 108 с.
12. Макар Ю. І. Україна у міжнародних організаціях : навч. пос./ Ю. І. Макар. – К. : Професіонал, 2010. – 458с.
13. Маруняк Є. О. Глобалізація та її вплив на розвиток регіонів України – К.: Реферат, 2007. – 224 с.
14. Мезенцева Н. І., Мезенцев К. В. Науково-дослідний практикум з суспільної географії: Навчально-методичне видання. – К. : ДП «Прінт Сервіс», 2014 – 47 с.

15. Міжнародні організації : навч. пос. / За ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, З. І. Кутайні // . – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 344с.

16. Національні стратегії сталого розвитку. Впровадження стратегічних і скоординованих дій : виклики, підходи до інновації (на основі аналізу досвіду 19 країн). – Міжнародний інститут сталого розвитку, 2004 – 50с.

Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Офіційний сайт міністерства закордонних справ України <https://mfa.gov.ua/>
3. Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України імені М.В. Птухи <http://www.idss.org.ua>
4. Організація Об'єднаних Націй (ООН) <http://www.un.org/en/index.html>
5. Представництво ООН в Україні <http://www.un.org.ua/ua/>
6. Організація ООН з питань освіти, науки і культури <http://en.unesco.org/>
7. Міжнародна організація праці <http://www.ilo.org/global/lang-en/index.htm>
8. Всесвітня організація з охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
9. Представництво ВООЗ в Україні <http://www.euro.who.int/en/countries/ukraine>
10. Світовий банк <http://www.worldbank.org/>
11. Євростат <http://ec.europa.eu/eurostat>

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладача і студента) під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть оригінальним дослідженням чи міркуванням й об'єктивно оцінені викладачем (або інше ваше бачення). Основою для дотримання принципів академічної доброчесності в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича є Закони України а також «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»; «Правила академічної доброчесності Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»; «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича». Детальніше із зазначеними нормативно-правовими документами можна ознайомитись за посиланням: <https://www.chnu.edu.ua/universitytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>